

Short Answer Questions**लघु उत्तरीय प्रश्न**

Note: Attempt any **five** questions. Write answer in **150-200** words. Each question carries **16** marks. Answer each question on separate page, after writing Question Number.

कोई 5 प्रश्नों के उत्तर दीजिए। प्रत्येक का उत्तर 150-200 शब्दों में हो। प्रत्येक प्रश्न 16 अंकों का है। प्रत्येक प्रश्न का उत्तर एक नए पृष्ठ से, प्रश्न संख्या लिखकर प्रारम्भ करें।

01. तमसः दशमद्रव्यत्वं निराकुरुत ।
02. मंगलस्य सफलत्वं प्रसाधयत ।
03. शक्तिसादृश्ययोः पदार्थान्तरत्वं निराकुरुत ।
04. ईश्वरसाधकानुमानं समीक्ष्यताम् ।
05. परमाणुसद्भावे प्रमाणं प्रदर्शयताम् ।
06. समवायसाधिकां युक्तिं समर्थयत ।
07. पक्षतास्वरूपं निरूपयत ।
08. ससमन्वयं किमप्येकं हेत्वाभासलक्षणं प्रतिपाद्यताम् ।
09. प्रमाणचातुर्विध्यं समर्थयत ।
10. न्यायवैशेषिकयोः समानतन्त्रत्वं व्यवस्थापयत ।

Set No. : 1

Question Booklet No.

RET/12/TEST-B**696 Nyay Vaisheshik***(To be filled up by the candidate by blue/black ball point pen)*

Roll No.

--	--	--	--	--	--	--	--

Roll No. (Write the digits in words)

Serial No. of OMR Answer Sheet

Day and Date

(Signature of Invigilator)

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES*(Use only blue/black ball-point pen in the space above and on both sides of the Answer Sheet)*

1. Within 10 minutes of the issue of the Question Booklet, Please ensure that you have got the correct booklet and it contains all the pages in correct sequence and no page/question is missing. In case of faulty Question Booklet, Bring it to the notice of the Superintendent/Invigilators immediately to obtain a fresh Question Booklet.
2. Do not bring any loose paper, written or blank, inside the Examination Hall *except the Admit Card without its envelope.*
3. *A separate Answer Sheet is given. It should not be folded or mutilated. A second Answer Sheet shall not be provided.*
4. Write your Roll Number and Serial Number of the Answer Sheet by pen in the space provided above.
5. *On the front page of the Answer Sheet, write by pen your Roll Number in the space provided at the top, and by darkening the circles at the bottom. Also, wherever applicable, write the Question Booklet Number and the Set Number in appropriate places.*
6. *No overwriting is allowed in the entries of Roll No., Question Booklet No. and Set No. (if any) on OMR sheet and Roll No. and OMR sheet no. on the Question Booklet.*
7. *Any change in the aforesaid entries is to be verified by the invigilator, otherwise it will be taken as unfair means.*
8. *This Booklet contains 40 multiple choice questions followed by 10 short answer questions. For each MCQ, you are to record the correct option on the Answer Sheet by darkening the appropriate circle in the corresponding row of the Answer Sheet, by pen as mentioned in the guidelines given on the first page of the Answer Sheet. For answering any five short Answer Questions use five Blank pages attached at the end of this Question Booklet.*
9. For each question, darken only **one** circle on the Answer Sheet. If you darken more than one circle or darken a circle partially, the answer will be treated as incorrect.
10. *Note that the answer once filled in ink cannot be changed. If you do not wish to attempt a question, leave all the circles in the corresponding row blank (such question will be awarded zero marks).*
11. For rough work, use the inner back pages of the title cover and the blank page at the end of this Booklet.
12. **Deposit both OMR Answer Sheet and Question Booklet at the end of the Test.**
13. You are not permitted to leave the Examination Hall until the end of the Test.
14. If a candidate attempts to use any form of unfair means, he/she shall be liable to such punishment as the University may determine and impose on him/her.

1. प्रश्न
छूटा
की ।
2. परीक्ष
लायें
3. उत्तर
4. अप-
5. उत्तर
कर ।
6. ओ०
प्रश्न
है।
7. उपर्युक्त
साधन
8. इस प्र
दिये ।
गये ।
लघुउ
9. प्रत्येक
एक ।
10. ध्यान
नहीं ।
शून्य
11. रफ व
करें।
12. परीक्ष
13. परीक्षा
14. यदि व
का/की
01. ऐतरेय ब्राह्मणं सम्बद्धमस्ति
(1) सामवेदेन (2) यजुर्वेदेन (3) ऋग्वेदेन (4) अथर्ववेदेन
02. एतेषु वेदाङ्ग नास्ति
(1) व्याकरणम् (2) पुराणम् (3) श्रौतसूत्रम् (4) ज्यौतिषम्
03. 'पावकः' इत्यस्य सन्धिविच्छेदो वर्तते
(1) पौ + अकः (2) पो + अकः (3) पे + अकः (4) पा + अकः
04. "अपठताम्" इति रूपं भवति
(1) लङ्लकारे प्रथमपुरुष द्विवचने (2) लुङ्लकारे मध्यमपुरुष द्विवचने
(3) लिट्लकारे प्रथमपुरुष द्विवचने (4) लृट्लकारे उत्तमपुरुष द्विवचने
05. 'यत्र योगेश्वरः कृष्णो यत्र पार्थो धनुर्धरः' पद्यांशः वर्तते
(1) सनत्सुजातीये (2) श्रीमद्भागवतपुराणे
(3) श्रीमद्भगवद्गीतायाम् (4) रामायणे
06. शिवपार्वतीविवाहस्य वर्णनं विद्यते
(1) नैषधीयचरिते (2) कुमारसम्भवे
(3) शिशुपालवधे (4) उत्तररामचरिते
07. पुरुषसूक्तम् ऋग्वेदस्य कस्मिन् मण्डले वर्तते ?
(1) प्रथमे (2) दशमें (3) सप्तमें (4) अष्टमें
08. न्यायमतानुसारं द्रव्याणि सन्ति
(1) नव (2) सप्त (3) पञ्च (4) चत्वारि
09. 'छान्दोग्योपनिषद्' केन सम्बद्धम्
(1) ऋग्वेदेन (2) यजुर्वेदेन (3) सामवेदेन (4) अथर्ववेदेन

10. परार्थानुमाने पञ्चावयवमध्ये न आयाति
 (1) प्रतिज्ञा (2) परामर्शः (3) हेतुः (4) निगमनम्
11. यतोभ्युदयनिःश्रेयससिद्धिः सः कः ?
 (1) मोक्षः (2) धर्मः (3) ज्ञानम् (4) तपः
12. वैशेषिकाः के ?
 (1) सत्कार्यवादिनः (2) पीलुपाकवादिनः
 (3) पिठरपाकवादिनः (4) विवर्तवादिनः
13. भावना कस्य विशेषगुणः ?
 (1) वायोः (2) तेजसः (3) मनसः (4) आत्मनः
14. मनसि कति विशेषगुणा भवन्ति ?
 (1) पंच (2) षट् (3) अष्टौ (4) नैकोऽपि
15. ईश्वरसिद्धिः केन प्रमाणेन भवति ?
 (1) प्रत्यक्षेण (2) अनुमानेन (3) उपमानेन (4) अर्थापत्त्या
16. यदिसन्दिग्धसाध्यवान् पक्षः भवति तर्हि विपक्षः कः ?
 (1) निश्चितसाध्यवान् (2) निश्चितसाध्याभाववान्
 (3) सन्दिग्धहेतुमान् (4) निश्चितहेतुमान्
17. पक्षाप्रसिद्धिः का ?
 (1) पक्षे पक्षतावच्छेदकाभावः (2) पक्षे साध्याभावः
 (3) हेतौ पक्षवृत्तित्वाभावः (4) पक्षे हेत्वभावः

18. वैशेषिकमते शब्द प्रमाणस्य कुत्रान्तर्भावः ?
 (1) प्रत्यक्षे (2) अनुमाने (3) उपमाने (4) अर्थापत्तौ
19. अन्यत्रनित्यद्रव्येभ्यः किं साधर्म्यम् ?
 (1) आश्रितत्वम् (2) अनाश्रितत्वम्
 (3) समवायित्वम् (4) असमवायित्वम्
20. 'सर्वगतत्वम्' कस्य धर्मः ?
 (1) वायोः (2) आकाशस्य (3) पृथिव्याः (4) मनसः
21. अनैकान्तिकः कतिविधः ?
 (1) द्विविधः (2) त्रिविधः (3) चतुर्विधः (4) पंचविधः
22. सोपाधिको हेतुः भवति ?
 (1) व्याप्यत्वासिद्धः (2) स्वरूपासिद्धः
 (3) आश्रयासिद्धः (4) कालात्ययापदिष्टः
23. का नाम योग्यता ?
 (1) सामर्थ्यम् (2) अर्थ निश्चयः (3) अर्थसंशयः (4) अर्थाबाधः
24. आकांक्षा कुत्र कारणम् ?
 (1) प्रत्यक्षे (2) अनुमितौ (3) उपमितौ (4) शाब्दबोधे
25. साध्याभाववान् पक्षः कः ?
 (1) सत्प्रतिपक्षः (2) सपक्षः (3) बाधः (4) विरुद्धः

26. शब्दशक्तिप्रकाशिका केन रचिता ?

(1) गंगेशोपाध्यायेन	(2) जगदीशेन
(3) मथुरानाथेन	(4) गदाधरेण

27. पर्वते वह्निसाधने धूमहेतुः कीदृशः ?

(1) केवलान्वयी	(2) केवलव्यतिरेकी
(3) अन्वयव्यतिरेकी	(4) असद्घेतुः

28. सादृश्यज्ञानं कुत्र करणम् ?

(1) प्रत्यक्षे	(2) अनुमितौ	(3) उपमितौ	(4) शाब्दबोधे

29. 'प्रमात्वं न स्वतो ग्राह्यम्', कुतः ?

(1) संशयानुपपत्तितः	(2) निश्चयानुपपत्तितः
(3) प्रामाण्यानुपपत्तितः	(4) अप्रामाण्यानुपपत्तितः

30. चक्षुरिन्द्रियं कीदृशं न भवति ?

(1) तैजसम्	(2) रूपग्राहकम्
(3) इन्द्रियग्राह्यम्	(4) जन्यपरिमाणकम्

31. गुणयोगिता केषां साधर्म्यम् ?

(1) द्रव्याणाम्	(2) गुणानाम्
(3) कर्मणाम्	(4) द्रव्यगुणकर्मणाम्

32. किं नाम मूर्तत्वम् ?

(1) गुणवत्त्वम्	(2) क्रियावत्त्वम्	(3) सामान्यवत्त्वम्	(4) विशेषवत्त्वम्

1. प्रश्न छूट की
2. परीक्षा
3. उत्तर
4. अप
5. उत्तर कर
6. ओ प्रश्न है।
7. उपर साध
8. इस दिग्गवं लक्ष्
9. प्रत्येक एक
10. ध्य नहं शून
11. रफ करे
12. पर
13. परी
14. यदि का/
33. अलौकिकसंनिकर्षः कतिविधः ?
 (1) द्विविधः (2) त्रिविधः (3) पंचविधः (4) षड्विधः
34. 'युक्तः' कीदृशो भवति ?
 (1) सर्वदा सर्वविषयकज्ञानवान् (2) सर्वदा किंचिद्विषयकज्ञानवान्
 (3) कदाचित् सर्वविषयकज्ञानवान् (4) कदाचित् किंचिद्विषयकज्ञानवान्
35. 'ज्ञानलक्षणा' प्रत्यासत्तिः भवति?
 (1) यद्विषयकं ज्ञानं तदाश्रयाणाम् (2) यद्विषयकं ज्ञानं तद्धर्माणाम्
 (3) यद्विषयकं ज्ञानं तद्भिन्नानाम् (4) यद्विषयकं ज्ञानं तस्यैव
36. व्याप्यस्य पक्षवृत्तित्वधीः
 (1) अनुमितिः (2) व्याप्तिज्ञानम्
 (3) परामर्शः (4) पक्षधर्मताज्ञानम्
37. साध्यवदन्यावृत्तित्वं कस्य लक्षणम् ?
 (1) व्याप्तेः (2) पक्षतायाः (3) परामर्शस्य (4) हेत्वाभासस्य
38. आरम्भवादः केषामभिमतः
 (1) सांख्यानाम् (2) वेदान्तिनाम् (3) नैयायिकानाम् (4) बौद्धानाम्
39. पिठरपाकवादिनः के ?
 (1) नैयायिकाः (2) वैशेषिकाः (3) वेदान्तिनः (4) सांख्याः
40. तत्त्वचिन्तामणेः कर्ता कः ?
 (1) गंगेशोपाध्यायः (2) रघुनाथः (3) मथुरानाथः (4) उदयनाचार्यः